

Göç toplumunda eğitim medyasının kalitesine ilişkin temel sorular

Migration Lab
GERMANY

Inhaltsverzeichnis

- 4** **Bildungsmedien in der Migrationsgesellschaft**
- 8** **Leitfragen zum kritischen Umgang mit
Bildungsmedien der Migrationsgesellschaft**
- 10** Sichtbarkeit: Wen sehen wir? Wer spricht?
- 12** Wie werden Menschen mit (familiärer)
Migrationsgeschichte dargestellt?
- 14** Globale Migrationsgeschichten: verknüpft
und wandelbar?
- 15** Lassen Medien Raum für Kontroversen?
- 16** Wer wird adressiert?
- 18** Wer zeigt, wer gestaltet? Mit welchen
Quellen und Interessen?
- 20** Mit der *Nicht-Frage* die Zukunft gestalten!
- 24** **Weiterführende Literatur**
- 26** **Impressum**

Göç toplumunda eğitim medyası

Göç, insanların farklı ülkeler ve bölgeler arasında gönüllü veya gönülsüz olarak hareket etmesini ifade eder. Göç deneyimleri, örneğin İkinci Dünya Savaşı veya Avrupa sömürgeciliği sırasında yaşanan zorunlu göçün yanı sıra, iş ve nitelikli işgücü eksikliğinin tetiklediği işçi alma anlaşmaları sırasında yaşanan işgücü göçünü de içermektedir. Zorunlu göçler de önemli bir rol oynamaktadır. Zorunlu göçler, savaşlar, yoksulluk, iklim değişikliği, zulüm ve insan hakları ihlallerinin bir sonucu olarak ortaya çıkarlar.

Tüm bu göçler, geçmişte ve günümüzde, toplumumuza birçok farklı biçimde şekillendirir. Bu sırada göçle ilişkili değişimler, kişisel veya ailevi göç deneyimi olup olmadığına bakılmaksızın Almanya'da yaşayan herkesi ilgilendirmektedir. Kültürel ve dini çeşitlilik, farklı köken ve göç hikayeleri, sınır ötesi ilişki ağları, çoklu aidiyetler ve çok dillilik günlük yaşantımızı şekillendirmektedir. Göç toplumu terimi (Mecheril 2004) tam da buna dikkat çekmektedir: Göç, tarihte ve günümüzde toplumu bir bütün olarak şekillendirmektedir.

Bu konudaki sosyal ve siyasi tartışmalar da buna paralel olarak yoğun ve çeşitlidir. Şu gibi sorular ele alınmaktadır: Aidiyet neye bağlıdır? Kendi doğum yerinize mi yoksa ebeveynlerinizin doğum yerine mi? Yoksa Almanya'daki ikamet veya vatandaşlık durumuna mı? Eğitim ve kültürün hangi alanlarında kimler temsil edilir ve hoş karşılanır? Hangi dinler ve diller toplumda hoş karşılanır ve okulda saygı görür? (Ailesinde) göç geçmişi olan ve olmayan insanlar arasında kaynakların ve fırsatların, örneğin konut ve işgücü piyasasında veya eğitim sisteminde eşitsiz dağılımının nedenleri nelerdir? Nihayetinde ve özünde ele alınan soru: Kimler bu gruba giriyor?

Eğitim medyası da bu konuları ele almaktadır. Eğitim medyası dediğimizde, öğrenme ve eğitim süreçlerini tasarlamak için kullanılan analog ve dijital medyayı kastediyoruz. Bunlar klasik ders kitapları ve edebiyat olabileceği gibi performanslar, tiyatro oyunları, dijital oyunlar, podcastler veya video programları da olabilir. Esas olan şudur: Eğitim medyası, eğitim ve öğretim uygulamaları için bilgi hazırlamak amacıyla kullanılabilen medyadır. Eğitim medyası bizi farklı yaşam tarzları ve dünya görüşleriyle karşı karşıya getirmekte ve böylece göç konusunda farklı yaklaşımlara olanak sağlamaktadır. Bunlar hikayeleri ve bakış açılarını düzenleyerek kendi yorumlarını sunarlar. Bu nedenle eğitim medyasının mesajlarını sorgulamak önemlidir.

Bu noktada göç toplumuna yönelik eğitim çalışmaları, eğitim medyasının acilen eleştirel bir şekilde incelenmesini gerektirmektedir. Bu, kişinin öncelikle kendi hikayesi de dahil olmak üzere, farklı hikayeleri ve bakış açılarını eleştirel ve yapıcı bir şekilde ele almasını kapsar. Bunun için sosyal normların, süreçlerin ve anlatıların yansıtılması kaçınılmazdır: Önyargıların yeniden üretilmesi nasıl

*Göç,
toplumu bir
bütün olarak
şekillendir-
mektedir.*

önlenebilir? Hangi tanımlar ırkçı ya da antisemitik olmaları nedeniyle hitap edilen kişiyi incitebilir? Ötekileştirilmiş insanlara bir beyaz Alman perspektifinden bakmaktan ve onları gözlem konusu yapmaktan nasıl kaçınabiliriz? Kısaca: Göç toplumundaki çeşitlilik, eğitim süreçlerinin yanı sıra bunların iletilmesi ve yansıtılmasında nasıl başarılı olabilir?

Sosyal normların, süreçlerin ve anlatıların yansıtılması kaçınılmazdır

Göç toplumuna yönelik eğitim çalışmaları, ancak bu güce duyarlı yaklaşım sayesinde tüm insanlar için dayanışma ve eşit haklara dayalı paydaşlık için sürdürülebilir alanlar açabilir. Göç toplumundaki her eğitim ve kültür pratiğine, eğitim materyallerini seçerken eleştirel düşünceleri tavsiye edilir.

Aşağıdaki temel sorular, kültür ve eğitim aktörlerine, materyallerini içerikler ve mesajlar açısından eleştirel bir gözle incelemelerine yönelik bir araç sunmaktadır. Amaç, uygun eğitim medyasını seçme ve bunlarla yaratıcı bir şekilde çalışma konusunda bu aktörleri desteklemektir.

Aynı zamanda Göç Laboratuvarı kalite kriterleri konusunda acilen ihtiyaç duyulan güncel tartışmalara katkıda bulunmak ve göç toplumunda yeni eğitim medyalarının oluşturulmasını teşvik etmek istemektedir.

DAHA FAZLA BİLGİ VE EĞİTİM MEDYASI-
NIN EN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİNİ
WWW.MIGRATION-LAB.NET
ADRESİNDE BULABİLİRSİNİZ

Eğitim medyasının eleştirel kullanımına ilişkin temel sorular ve ipuçları

Görünürlük: Kimi görüyoruz? Kim konuşuyor?

İster bir anlatıcı sesi, bir video oyunundaki ana karakter veya sahnedeki bir sanatçı olsun, göç toplumundaki eğitim medyası, kimin kendini toplumun bir parçası olarak görebileceği ve göremeyeceği konusunda önemli bir katkı sağlamaktadır: İçerikte kendimi bulabiliyor muyum? Benim deneyimlerim de yansıtılıyor mu? Benim hikayem anlatmaya değer mi?

Bu hiçbir şekilde sadece azınlıkların da görünür olup olmadığını tespit etmekle ilgili değil, aynı zamanda bakış açısıyla da ilgilidir. Göç-

menlerin deneyimleri hakkında çoğu zaman göçmenlerin kendileri konuşmazlar. Bunun yerine göçmenler ve onların çocukları hakkında konuşulur. Bu esnada göçmenler, genellikle (kendilerine atfedilen) kültür, din veya kökene indirgenirler. Aynı zamanda, göçmenler ve göçmenleşmiş, bir başka deyişle (ailesinde) göç geçmişi olan ve göç geçmişi olduğu düşünülen insanlar, genellikle konut azlığı veya sosyal imkânlarda yapılan kısıtlamalar gibi sosyal sorunlardan sorumlu tutulmaktadır.

Böyle bir bakış açısıyla, göçmenlik geçmişi olmayan beyaz Alman biyografisi standart olarak belirlenmiştir. Göçmenler veya göçmenleştirilmiş kişiler bu nedenle farklı veya „öteki“ olarak tasvir edilmektedir. Bu nedenle Almanya'ya gerçekten ait olmadıkları düşünülür. Birlikteliği güçlendirmek yerine, önyargılar ve ayrımcılık pekiştirilmektedir. Bu durum, özellikle dış görünüşleri nedeniyle göç geçmişi olduğu düşünülen kişileri – göç geçmişleri olup olmamasından bağımsız bir şekilde – etkilemektedir.

Dolayısıyla eğitim medyası bu konuda sorgulanabilir: Kimleri görüyoruz, kimler hakkında yazılar okuyoruz? Kim konuşuyor? Kendileri hakkında mı yoksa (aynı zamanda) başkaları hakkında mı konuşuyorlar? Deneyimler kişinin kendi bakış açısından mı anlatılıyor? Kimin sesi duyuluyor ve kimin sesi ağırlık taşıyor? Olayın merkezinde kim var? Kimler bilgili olarak kabul ediliyor? Kimin bilgisi önemli sayılıyor?

Eğitim medyasını yaratan ya da bu medya ile çalışan kişiler, pek çok sesin duyulduğu ve ötekileştirilmiş insanların görünür olduğu bir göç toplumunu tasvir etme şansına sahiptir. Göçmen kökenli insanların, göçmen kökenli olmayan insanlar gibi toplumun doğal ve eşit bir parçası olarak görülmesini sağlamanın tek yolu budur. Çok daha fazlası: Alman toplumu bir göç toplumu olarak görülmektedir.

(Ailesinde) göç geçmişi olan insanlar nasıl tasvir ediliyor?

İnsanların yaşamlarının gerçekleri karmaşık ve çok yönlüdür. Bu durum, kişisel veya ailevi göç geçmişi olan kişiler için de geçerlidir. Göç hikayelerini anlatan herkes bunun hakkını vermeli ve basitleştirici, tek tipleştirici, klişeleştirici veya insanlıktan çıkarıcı tasvirlerden kaçınmalıdır. Bir grubun tamamı için yapılan nitelermeler stereotipleri (yeniden) üretir. Normalde olması gereken, tüm grupların dahili çeşitliliğinin yanı sıra üyelerinin farklı yaşam öyküleri ve gerçekliklerinin de gösterilmesidir.

Bu, tüm insanların aynı anda farklı gruplara ait olduğu ve benzer deneyimlere sahip olduğu anlamına gelir. Farklı ayrımcılık biçimleri de kesişmektedir, siyahi bir insan ve bir kadın olarak eşzamanlı ayrımcılık bunun bir örneğidir; kesişimsellik teriminin tam olarak tanımladığı budur. Bunun yanı sıra her bireyin çoklu kimliklerinin tanınması ve sunulması, ırkçılığı eleştiren eğitim ve kültür çalışmaları için değerli bir kaynak olabilir.

Burada akla gelen olası sorular şunlardır: Cinsiyet, yaş ve göç gibi dezavantaja yol açan özelliklerin etkileşimi konusuna materyalde yer veriliyor mu? Sosyal eşitsizlik ve göç arasındaki bağlantı vurgulanıyor mu? Toplumsal çeşitlilik, kültüre özgü ve aynı zamanda kültürlerarası kodların kullanımıyla mı temsil ediliyor? (Dış) özellikleri vurgulamak, sadece farklılıkları sergilemek yerine, bireylerin iç çeşitliliğini ve karmaşıklığını vurgulamaya yardımcı olur mu?

Kendi eğitim ve sanat çalışmalarınızda kullandığınız görseller ve terimler de dikkatle incelenmelidir: Bu görseller ve terimler bende ve muhtemelen hedef grupta da hangi çağrışımlara yol açıyor? Göçmenler ve çocukları bu materyalde nasıl bir rol oynuyor? Belirli (basmakalıp) özellikler vurgulanıyor mu veya gruplara yönelik nitelermeler yapılıyor mu? İrkçi dışarıdan tanımlamalar kullanılıyor mu? Yoksa ilgili toplulukların kendi tanımlamalarının ve terimlerinin kullanılmasına özen gösteriliyor mu?

En iyi ihtimalle, inceleme ve yapılan düzeltmeler, tasvir edilen kişilerin tasvirde kendilerini tanıyabilmelerini ve kendilerini, harekete geçme ve şekillendirmeye yardımcı olma gücüne sahip kişiler olarak görmelerini sağlayacaktır.

Küresel göç hikayeleri: Bağlantılı ve dönüştürülebilir mi?

Göçle ilgili sosyal olgular da çok çeşitli ve karmaşıktır. Bunun sunulması ve örneğin tarihsel bağlantıların ve sürekliliklerin Avrupa sömürgeciliği ile ilişkili bir şekilde analiz edilmesi gerekmektedir. Bunun nedeni, göç geçmişleri ile menşe ülkeler ve varış ülkelerindeki sosyal gelişmelerin genellikle iç içe geçmiş olmasıdır.

Diğer yandan, toplumlar sürekli dönüşüm içindedir. Bu nedenle sosyal gelişmelere, olası dönüşüm süreçlerine ve uyarlanabilirliğe – örneğin kültürel uygulamalar ve yaşam tarzları açısından – yer vermek çok önemlidir.

Buradaki olası sorular şunlardır: Göç tek başına mı ele alınıyor yoksa tarihsel, sosyal, ekonomik ve kültürel boyutları da ele alınıyor mu? Hangi sosyo-kültürel veya ekonomik etkiler tasvir ediyor? Ortaya çok yönlü mü yoksa tek boyutlu bir resim mi çıkıyor? Göçle ilgili konular sorun odaklı mı yoksa kaynağa yönelimli bir şekilde mi sunuluyor? Baskı ve yaşanmış şiddet hikayeleri konu alınıyor mu? Direniş hikayeleri de hatırlanıyor mu? Analiz edilen materyal belirli sosyal zorlukları ele alıyor mu? Cevap evetse: Bu ne kadar farklılaştırılmış bir şekilde yapılıyor? Olası çözüm yaklaşımları ve gelecek senaryoları belirtilmiş mi?

Medya tartışmalara alan tanıyor mu?

Göç hakkında çoğu zaman tartışmalı bir şekilde konuşuluyor. Bu nedenle göç ve bir göç toplumunda birlikte yaşantımız konusunda demokratik bir tartışma yürütmek önemlidir. Amaç, öğrenenlerde öz yansımayı teşvik etmektir. Bu, eşitsizlik fikirlerini yeniden üretmek yerine, göçle ilgili söylemde kendini konumlandırma ve alternatifler düşünme becerisi sağlar. Bu nedenle eğitim medyası, örneğin istenen ve istenmeyen göç, iltica prosedürleri ve bunların AB'nin dış sınırlarına taşınması, entegrasyon yeteneği veya hatırlama kültürü gibi güncel tartışmaları da içermelidir.

Hikayeleri farklı şekillerde anlatır ve hatırlarız. Hatırlamaya değer bulduğumuz şeyler de çok farklı olabilir. Göç toplumunda eğitim medyası, birbiriyle çelişen ve uğrunda savaş verilen hatırlamaların aynı anda var olduğu anlamına gelmektedir. Bunlara yer veriliyor mu?

Kime hitap ediliyor?

Hedef grubun dikkate alınması, eğitim medyasının içeriğinin ve yöneliminin öğrencilerin ihtiyaçlarına ve yaşam dünyalarına göre uyarlanmasını sağlamalıdır. Bu aynı zamanda onların göç toplumunda yaşadıkları gerçekliğin ciddiye alınması anlamına da gelmektedir.

Eğitim medyası tüm öğrenenlere yönelik olabileceği gibi, ırkçılıktan olumsuz etkilenen kişiler veya beyaz insanlar gibi belirli öğrenme gruplarına yönelik de olabilir. Her durumda, farklı öğrenenler veya öğrenme grupları için eğitim medyası kullanmanın potansiyellerini ve risklerini tanımak önemlidir. Bu, medyanın farklı öğrenme gereksinimleri ve eğitim ortamları için özelleştirilebileceği anlamına gelir.

Aşağıdaki soruları sormak yardımcı olacaktır: Öğrenci grubu içindeki heterojenlik dikkate alınıyor mu? Hedef grupta farklı diller, dil seviyeleri ve dil stilleri dikkate alınıyor mu? Bu medya, ırkçılıktan olumsuz etkilenen insanlara destek veriyor mu? Kişinin kendi beyazlığı üzerine eleştirel bir şekilde düşünmesi tetikleniyor mu ve ırkçılıktan fayda sağlayan kişiler düşünmeye teşvik ediliyor mu?

Ayrımcılıktan olumsuz etkilenen kişiler, öğrenme süreçlerine sadece özel bilgi ve deneyim getirmekle kalmaz, aynı zamanda daha büyük bir kırılganlık da getirebilirler. Medya, ırkçılıktan olumsuz etkilenen insanların kırılganlığını ne ölçüde dikkate alıyor? Travmatik deneyimlerin hatırlamalarını ne uyandırabilir? Bu konu hakkında konuşmanın başka bir yolu var mı? Duyuruların, tetikleyici uyarıların ya da içerik uyarılarının nerede kullanılması uygun olur? Bunlar nasıl formüle edilmeli ve yerleştirilmelidir?

İnsanların sorunlarla başa çıkma yöntemleri büyük farklılıklar gösterir. Bu, diğer şeylerin yanı sıra, büyük ölçüde bir konuyla olan kişisel ilişkiye bağlıdır. Öğrenenlerin kendi sınırlarını koruyabilmeleri için geri çekilme ve ara verme fırsatlarının yanı sıra, eleştirel geri bildirim için de fırsatlar gereklidir.

Kim gösteriyor, kim tasarlıyor? Hangi kaynaklar ve amaçlarla?

Tasvirler, seçici süreçlerin ürünüdür. Genellikle baskın grupların bakış açılarını ve çıkarlarını yansıtırlar. Bu durum, bir eğitim medyasının oluşturulduğu bağlamın ve sunulan perspektif ve normların eleştirel bir şekilde analiz edilmesini daha da önemli hale getirmektedir. Bir medyanın ilgi alanlarını, güvenilirliğini ve önemini daha iyi değerlendirmek için aşağıdaki temel sorular kullanılabilir:

Bu medya hangi bağlamda geliştirildi? Kim tarafından? Bilgiler ve kaynaklar ne kadar güncel? Sunum, çeşitli kaynaklar tarafından güvence altına alınmış geniş bir temele dayanıyor mu? Eğitim medyasının oluşturulması sübvansede edildi mi? Eğer öyleyse, kim tarafından (devlet kurumları, vakıflar, vb.)?

Sorumluların nasıl bir ağı sahip olduklarını ve kurumsal olarak nereye bağılı olduklarını araştırmak da faydalı olabilir. Görüntüler kullanılırken, nasıl ve hangi toplumsal güç veya şiddet koşulları altında ortaya çıktıklarının sorulması önemlidir. Bu durum eğitim medyasına yansıtılıyor ya da yorumlanıyor mu?

Eksikleri sorarak geleceęi şekillendirin!

Kim sesini duyuramıyor? Yer verilmeyen konular neler? Hitap edilmeyenler kimler? „Eksik“ kelimesini her zaman aklımızda tutarsak, eğitim medyasındaki boşlukların farkına varırız. Bu boşlukların kapatılması gerekmektedir: Bu noktada eksik olan nedir? Perspektif ve uzmanlık eksikliğini gidermek için kime ihtiyacımız var? Araştırmada neler dikkate alınmadı?

Sonuç olarak, her eğitim medyasının her şeyi başaramayacağı ve başarmak zorunda olmadığı unutulmamalıdır. Göç toplumu içinde ve göç toplumu için öğrenme süreçleri tasarlanırken, kullanılan formatların çeşitli ve farklı olmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Olası eksikliklerle ilgili sorular ve ardından daha fazla materyal arayışı, hem kendimizin hem de öğrenenlerin göçle ilgili konuları ayrımcılığa duyarlı bir şekilde keşfetmesini sağlar.

Aynı zamanda, gelecek de odak noktasındadır. Fırsatlar tespit edilir ve eylem alanları belirlenir. Eksiklikleri sorarak yapılan analiz, mevcut gerçekliği daha kapsayıcı bir gerçeklikle değiştirebilir, böylece farklı bir geleceğe şekil verebiliriz.

Daha fazla okuma

Aktion Tanz – Bundesverband Tanz in Bildung und Gesellschaft e.V. (2021): dancing*politics. . Dans/dans eğitimi ve politik eğitim arasındaki arayüzde sosyal eşitsizliklerle başa çıkma yöntemlerinin kullanımı hakkında sorular. Çevrimiçi: https://aktiontanz.de/wp-content/uploads/2022/12/dancing_politics_Fragenkatalog.pdf (24/06/2024).

Kolektiv autorica i autora (2015): Irkçılık-eleştirel rehber. Çevrimiçi: https://www.elina-marmer.com/wp-content/uploads/2015/03/IMAFREDU-Rassismuskritischer-Leiftaden_Web_barrierefrei-NEU.pdf (24/06/2024).

Barz, H. (2021): İyi niyet iyi sonuç değildir - didaktik materyal ve ders planlamasında Rom*nja ve Sinti*zze'ye karşı ırkçılığın yansıtılması ve önlenmesi için kriterler. RomaniPhen e.V. [ed.]. Çevrimiçi: http://www.romnja-power.de/wp-content/uploads/2021/03/201007_Kriterienraster_Online.pdf (24/06/2024).

Eduskills Plus (2021): Farklılıklara duyarlı pedagoji için bir rehber. Çevrimiçi: <https://divedu.eduskills.plus/guidelines> (24/06/2024).

Mecheril, Paul (2004): Göç eğitimine giri, Weinheim: Beltz.

Yeni Alman Medya Yapımcıları e.V. (2018):): Tamamen resmin içinde mi?! Düşük ayrımcılıklı görüntü raporlama çalışmayı. Çevrimiçi: https://neuemedienmacher.de/fileadmin/dateien/PDF_Borschueren-Infomaterial-Flyer/Voll-im-Bild-Workshopdokumentation.pdf (24/06/2024).

Dijital Oyun Kültürü Vakfı (2024): Oyunlarla hatırlamak. Hatırlama kültürü için bir fırsat olarak dijital oyunlar. Çevrimiçi: https://www.stiftung-digitale-spielekultur.de/app/uploads/2023/12/Handbuch_Erinnern-mit-Games_bfrei_2023.pdf (24/06/2024).

UNESCO (2024): Irkçılığın maskesini düşürmek. Eğitim materyalleri için kılavuz ilkeler. Çevrimiçi: <https://doi.org/10.54675/cert4185> (24/06/2024).

GÜNCEL LİTERATÜRÜ İZLEME
LİSTEMİZDE DE BULABİLİRSİNİZ

Künye

KONU

Prof. Dr. Viola B. Georgi
Hildesheim Üniversitesi

MIGRATION LAB

Universität Hildesheim
Institut für Erziehungswissenschaft
Universitätsplatz 1
31141 Hildesheim

✉ info@migration-lab.net

YAZARLAR

Prof. Dr. Viola B. Georgi, Agata Wiezorek,
Emma Rehr, Davide Torrente

DESTEKLEYEN

Beauftragte der Bundesregierung für Migration,
Flüchtlinge und Integration/Bundesbeauftragte
der Bundesregierung für Antirassismus

Bundeszentrale für politische Bildung

EDİTÖR

Barbara Driesen

ÇEVİRİ

keiki communication

DÜZEN & TASARIM

Sri Hartini Santo, www.srisnt.de

1. Baskı 10/2024 © Migration Lab

 Die Beauftragte der Bundesregierung
für Migration, Flüchtlinge und Integration
Die Beauftragte der Bundesregierung für Antirassismus

 bpb:
Bundeszentrale für
politische Bildung

Bu broşürü bu adreste de
bulabilirsiniz:
www.migration-lab.net

DAHA FAZLA BİLGİ VE EĞİTİM
MEDYASININ EN İYİ UYGULAMA
ÖRNEKLERİNİ
WWW.MIGRATION-LAB.NET
ADRESİNDE BULABİLİRSİNİZ

